

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár
 egy példányra 1 fnt 25 kr., félévre 2 fnt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 I. tized 265. szám, órv. Fried József né úrnó házában, hová a kérésatok címzendők.

Hirdetéseket
 és nyiltilteri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Háziipar.

A szegedi gyászos emlékü isteníté-
 tel alkalmával, 1879-ben történt, hogy
 először ismertem meg közvetlen szem-
 léletből a háziipar jelentőségét.

Az árvíz által mindenéből kifosz-
 tott szegedi köznép munka, foglalkozás
 hijján lézengett az újszegedi barakkok-
 ban, a Tisza-parton emelt ideiglenes
 viskókban, az osztrák államvasut töltés
 vonalán elhelyezett használhatlan teher-
 koosikban és az országos kereskereszt
 egyesület nem érte be jótékonyágában
 azzal, hogy népközhátakat állított a nyom-
 or enyhítésére, hanem körültekintő
 figyelemmel kívánt gondoskodni arról is,
 hogy a dologtalan kezek ezreinek munká-
 tadjon és így megóvja őket a tél-
 lenség és unalom gonosz szellemeitől,
 melyek mulhatatlanul nagyobb kárt tesz-
 nek vala a munkák, élelmes szegedi nép
 erkölceiseiben, mint amennyit anyagilag
 az árvízzel veszítettek.

És mi munkát adhatott volna az
 egylet a népnek, ha nem a háziipar
 megteremtésével, melynél ismét arra kelle
 figyelemmel lennie, hogy oly háziipar-
 terméket honosítson meg, olyanra tan-
 nitassa ki a népet, melyhez az anyaga
 a vidék maga szolgáltatja.

A házi-ipartermék ez ága a kosár-
 fonás volt.

A szegedi fűzések bőségesen szol-
 gáltatták hozzá az anyagot, már t. i. a
 közönségesebb munkákhoz, melyent kü-
 lönben Szegeden és vidéken már koráb-
 ban is üzletszerűen állítottak elő; sőt
 a válogatott finomabb fűzfavesszők, tehér-
 re hántva, csakhamar a finomabb ko-
 sárfonó munkához is alkalmasnak bizo-
 nyult és összekombinálva a délvidékről,
 tengerpartról hozott rizszalmával, to-
 vábbá spanyol náddal, meglepően szép
 e nemű iparcikkeket szolgáltatott.

A veres kereszt egylet ügyes taní-
 tó mestereket állított be és az újszegedi
 barakkok egyike tanműhelylyé lön át-
 alakítva, mely csakhamar megnépesült
 tanítványokkal. Az iskola később gyé-
 kényfonóval lön kibővítvé, melyhez a
 tápéi gyékénykák szolgáltatva az anyaga-
 t s a tápéi gyékény, mely már ko-
 rábban is keresett iparcikk volt, ezáltal
 csakhamar nemcsak országos hirre ver-
 gödött, hanem keresett cikke lön a kül-
 földi piacoknak is.

Arról, hogy az akkor így kezdett
 háziipartermelés gyökeret vert-e a sze-
 gedi talajban, vagy nem: nem vagyok
 képes számot adni, mert sorsom messze
 és sokfelé vitt azóta onnan; de igenis
 tudom azt, hogy akkor e házi-ipar üzése

sok sok családnak adott kenyeret és va-
 lóságos áldása volt a rekonstrukció in-
 séges napjainak.

Másodizben a berces Erdélyben
 volt alkalmam közvetlen közelből szem-
 lélni a háziipar áldásos voltát.

Mert Erdélyország az, ahol ez ipar-
 ág leginkább elterjedt s ahol annak
 keletkezése messze visszanyúlik a kö-
 zépkorba.

Az erdélyi oláh nő maga fonja
 fonalát, maga szövöi vásznát, maga varrja
 azt meg felhőnemű sőt felső ruhanemű-
 nek is és maga ekíti tel oly művészi
 kivitelű himzésekkel, melyek egy mű-
 intézetnek is becsületére válnának.

A kalló, a szövőszek, a rokka
 minden házban otthonos már ősidőktől
 s az erdélyrészi oláh katrinca, székely
 daróc, szász halina és kalotaszegi varo-
 tas-szövöttes — megainyi terméke a
 háziiparnak, melylyel sokan üzletszerű-
 en, még többen a szó szoros értelmé-
 ben vett házi-iparként, vagyis csak üres
 óráikban foglalkoznak — ma már nemis
 országos, hanem európai hirre vergődött
 és egyik legkeresettebb cikke az ipar
 világgiaacainak.

Bámulatos az, amivé a háziipar nap-
 jainkban fejlődött.

Egyes nemes és buzgó apostola
 támadtak, mint Kalotaszegen Gyari

TÁRCA.

A Futri Tamás tévedése.

Vig elbeszélés.
 Irta: Bánfalvi Lajos.
 (Folytatás.)

— Tehát jól sejtettem: a fiatal ember
 nek adósságai vannak!

— Adósságai: ő neki? Nem, hiszen
 olyan szerényen, visszavonultan él. De mond,
 honnan tudja apa a városligetet?

Czenkné néhány pillanattal gondolkozott:
 megmondjon-e miúndat leplezetlenül?

— Ej, gondolta végre. Ha ő nem volt
 képes dűhen erőt venni, en sem hallgatok.
 Ó lássa, ha arra kényszerít, hogy ellene
 gyermekeimmel szövetkezzen.

— Honnan tudja? felelt az'án. Magá-
 tól Futritól. Távollétedben levelet kaptál
 tőle.

— És abból olvasta ki?

— Természetesen! Mikor ezzel kezdi:
 „Imádott leánykám!” — és így végzi: „ei
 várom kegyedet a városligeti pávaszigeten,
 ugyanazon a helyen, hol először esküdünk
 egymásnak örök hűséget és szerelmet.

— És ez a levél atyám kezébe került?

— Igen. És most ő akar helyetted a
 találkozóra menni. Velem iratta nevedben
 a választ és most bizonyosan el is küldte
 már.

Fanni egy székre roskadt.

— Ah, vége! Vége mindennek! sóhajtá.
 Aztán egyszer felpattanva, izgatottan állt
 anyja elé és kezzeit összekulcsolva, folytatá:

Nem, e találkozásnak nem szabad megtör-
 ténie! Meg kell akadályoznunk minden áron.
 Oh, ez rettenetes volna, összevesznének...

— Vagy kibekülnék, mosolygott Czenkné.
 Főleg ha a bíró egyenisége atyádnak meg-
 tetszik.

— Futrié? Mi közöm nekem Futrihoz?
 Az én imádóm nem bíró, nem ez a jámbor
 Futri, hanem Jenő, Tapasz Jenő gyógyszer-
 rész!

— Gyógy-sze rész! Czenkné csaknem
 megdermedt rémületében. Gyógyszerész! Az
 egyedüli pálya, mely iránt atyád leküzdhe-
 tetlen ellenszenvvel van.

— És amelyet én imádok! lelkesült
 Fanni. Ah, az ember már a sok átható il-
 lattól is új életet nyer, ha gyógyszerárba
 belép. Mások rajonghatnak egy járásbíróért.
 A poros akták és foliások penészszagáért.
 Flóra éppen hozzá illik ilyen emberhez, de
 én —

— Mi lesz ebből? Istenem, mi lesz eb-
 ből? sopánkodott Czenkné, kétségbeesve tör-
 delvén kezét.

— Azt nem tudom. De tudom, hogy
 délután én is ott leszek a városligeten.
 Jelen kell lennem e találkozáson és te anyác-
 kám, te segélyemre lesz. Ugy e, tette hozzá
 hizelegve, te nem hagyod el gyermekeidet e
 válságos helyzetben.

A jó asszony könnyein keresztül mo-
 solyogott.

— Nem, nem hagylak el. Atyádat kü-
 lönben nem volna nehéz kijátszani. Nem is-
 meri a fiatalokat. El lehetne vele hitetni,
 hogy gyógyszerész a járásbíró.

— De Jenő soha nem egyezne ily csalá-
 lóba. Oh, sokkal büszkébb: — Ha ismer-
 néd...

— Majd megismerkedem vele. Mond
 csak: milyen ember?

— Derék, becsületes, szép, kedves em-
 ber, csak — — szegény! Hanem ez az egye-
 dűli hibája.

— A te szemedben, jegyzé meg anyja
 mosolyogva. De ne beszéljünk most erről.
 Gondolkozzunk kissé: hogy lehetne elhári-
 tani a veszeltyt, melyet titkolózásod fel-
 idézett.

— Megvan! kiáltott Fanni örömmel,
 pillanattal gondolkozás után. Irok Flóra-
 nak és megkérem, hogy szülőfelé együtt jöj-
 jön ki ma 3 órakor a városligetbe. Idegenek előtt
 csak nem csinál atyus botránnyat.

Leült és irt. A toll gyorsan sercegett
 végig a sima papíron, a levél pillanat alatt
 kész volt és borítékba zárta, mikor a szom-
 széd szobából a visszatérő családó lépteinek
 zaja hangzott.

Gondosan rejtette el a levelet.

— Atyus jön. Vigyáznom kell, hogy
 meg ne lássa; megvárta. Léptei után itélve,
 azt olvashatta a „Pesti művelt társalgódból,”
 hogy az engedetlen gyermek legjobb láb-
 bal tiporni.

— E szavakkal, rózsás ujjai hegyén csó-
 kot hintve anyja felé, nyilsebesen osont ki
 az átellenes ajtón.

A másik ajtón Czenk ur épp ekkor
 nyitott be.

— Gyónt-e az a leány? kérdezte.
 (Folyt. köv.)

mathy Zsigmondné, kik kifejtették a köznép művelését, színérzékét és oda vitték, hogy ma már műremekeket produkálnak, melyek előállítására a kalotaszegi fodorvaszon különösen alkalmas.

Ez áttört, (suprikált) antik mintákkal himzett, ritka színérzékkel összeállított darabok, fejedelmi udvarok terméinek díszét képezik, melyet nehéz arannyal fízetnek. És mindez egyszerű pórnők állítják elő, többnyire csak üres óráikban, mellékfoglalkozásként, mely azonban alighanem jobban jövedelmez, mint sok rendes foglalkozás és mindenesetre jólétet hoz a családra, mely vele foglalkozik, nem is szólva a foglalkozás erkölcsi értékéről: arról, hogy az a léha időöltéstől, hanyéltól és a legveszedelmesebb metelytől, az unalomtól óvja meg.

Az 1885-iki budapesti országos kiállításon aztán, a már általam eddig ismerteken túl, egyéb házi-ipartermékek is magukra vonták figyelmemet: a békés-csabai és torontáli e nemű ipartermékek, melyeket a vármegyeház nagytermében ma megnyitott házi-iparkiállítás alatt egész terjedelmükben alkalmam lesz behatóbban is megismerni.

A békés-csabai házi-ipart Bartók Lászlóné, úgyszólván a semmi-ből teremtette meg és emelte a tüköly azon magas fokára, melyen bámulatunkat vivja ki. Mondhatni, az általam eddig ismert házi-ipartermékek közt ez a legváltozatosabb, leggazdagabb és sok-sok részében figyelemre legméltóbb.

Mert tagadhatatlan ugyan, hogy művészeti értékben termékei nem érik el a kalotaszegieket; tagadhatatlan az is, hogy az eleméri házi-ipartermékek méltó versenytársul állnak mindkettő mellett, de az itt nevezett és kimagasló termékek csak szűk körre szorítkoznak, amelynyiben Kalotaszegnek a varottas. Elemérnek a szőnyegszövés képezi speciálisát — míg ellenben a csabai házi-ipar mind e kettőt felöleli s ezenkívül még a házi-ipar sok olyan ágára kiterjed, melyet az előbb nevezett két társa nem mivel.

Zsákvásznak, szép kivitelű rongypokrócok, himzések, szövött árúk, sőt asztalosmunkák, kezdve a kezdetlegesen fel a legművészebb kivitelig, mind képviselve van a csabai házi-iparban, mely épp azzal válik áldásossá, hogy a lakosság minden rétege megtalálja benne a magának megfelelőt, amelyet mivelve, magának kellemes szórakozást és szép mellékjövédelmet biztosíthat.

És amit eddig a házi-iparról írtam, bár kétségtelen, hogy diszere van édes magyar hazánknak és a közbécsiéltet vivja ki mindenfelé, mégis egy szomorú, megdöbbentő tényt foglal magában: azt, hogy a házi-iparral, Kalotaszeg vidékét és a Székelyföldet kivéve, mindenütt csak hazánk idegen ajkú lakossága foglalkozik és alig vesszük hírt annak, hogy egybútt, magyar földön, magyar nép között is gyökeret vert volna már a házi-ipar mivelése iránt való szeretet.

Megdöbbentő tény ez, annyival inkább, mert tudom, hogy nem mindig volt így; hogy volt idő, mikor minden jóra való magyar gazdaházban pergett a

rokka, nyúlt a fonál és zakatolt a szövőszék vagy kalló.

Hiszzen magyar népdal mondta, magyar ajkon zendült régente a dal:

„Maga szötte, fonta, varrta,
Gyöles viganó lobog rajta“

kelle hát lenni egy időnek, mikor a magyar nép is foglalkozott a házi-iparral és a magyar gazdasszony ládafiában is halomra gyűlt a maga szötte-fontavarrta patyolatvaszon.

Csakhogy az régen volt, oly régen, hogy — a mese szavaival élve — talán igaz sem volt és napjainkban épp az ország magyar népe az, mely a hosszú téli estéket egyhangú, lélekölő unalomban, vagy — ami még ennél is léleklöbb — sívár mulatozásban éli le és — főleg itt nálunk — már nagyon sokat tesz, ha női része elmegy télen át libát tömni, hogy ezzel naponta néhány krajcárt szerezzen.

Öltözékén nincs semmi, ami keze munkájára vallana. Hivalkodik a külföldről importált, gyárilag előállított, szemnek tetszetős, de egyébként értéktelen piperében és nemzeti jellegű végkép levetkőzve valami csodálatos, bántó keveréke a népies és „u r i a s“-nak.

Csoda-e, ha a munkáldv és szorgalom illetén hanyatlásával a vagyoni hanyatlás karöltve jár? Ha ez a gazdag föld alig-alig képes ma holnap emberét táplálni és örökös a panasz a terhek szaporodása és a jövedelem fogyatkozása fölött?

Hiszzen, ha emlékeim közt lapozva, visszanyúlok gyermekkoromba és összehasonlítom az akkori csipkés ingvállú, ezüst himzésű pruszlíkos, bokorugrós szoknyákba öltözött paraszt leányt, kinek tömött fonatban fésült haja libegő szállaggal ékeskedett, azokkal az elegy lényekkel, melyek ma vasárnaponként ódon alaku tunikás ruhákban röjják az utcát — lehetetlen elfojtanom egy számú mosolyt, de lehetetlen el nem komorulnom is a hajdan festői nemzeti népviselet illetén elterzlésén.

Pedig mily könnyű volna e kórt gyökeresen kipusztítani.

Mily könnyű volna, visszatérni a régi egyszerű erkölcsökhöz, szokásokhoz, viselkedéshez és mily könnyű volna e nép számára megnyitni újból a jólét forrásait, a háziipar meghonosításával.

Alkalmom is kínálkozik rá.

Bartók Lászlóné készségesen fogad tanítványokat, kiket a szövésben kiképez. Az iparmuzeum vagy országos iparrajztanoda készségesen bocsátana később rendelkezésünkre régi magyar stílus szövöttmintákat, hogy azokon műizlésünket kifejtsük.

Vajjon Szentes város, mint erkölcsi testület — az a város, melynek közvagyonából oly könnyelműen ajándékoznak el ezeket — nem volna képes 5—600 frtot áldozni arra, hogy egy-két vállalkozó nőt a csabai háziipariskolában kiképeztesen, kik aztán hazajöve, oktató legyenek a népek a szövésben, fonásban, himzésben és az ott üzött házi iparágak minden részében?

Vagy — ha a város, mint erkölcsi testület, a maga szokott szűkkeblűségével elzárkóznék ez elől: nem volna képes ez a gazdagnak mondott Szentes, társadalmilag véghezvinni ezt a kicsi csodát?

Megvagyok győződve róla, hogy erre minden magamegerőltetése nélkül képes volna, ha van, aki e téren mint kezdeményező fellép. És e kezdeményezésnek a nöktől kell kiindulnia. Itt, e téren vár rájuk oly feladat, mely ha erőt és kitartást igényel is, de nem haladja meg erejüket.

Fonolják meg jól, amit mondtam. Ne riadjanak vissza a kezdet nehézségétől. Teremtették meg itt a háziipart és ha megteremtették: nagyot, szépet, maradandót alkottak, mely a jólét forrása lesz a legszegényebb néposztálynak is, és részükre a késő unokák halálját is biztosítja.

Bánfalvi Lajos.

Csongrád vármegye kezelése alatt álló alapok és pénztárakról 1889. évben a várm. pénztári tisztség által szerkesztett, nevezetesen a várm. házipénztár, közmunka alap, árvapénztár, betegápolási, kongó-ut, és földi érteri hídvarm, közművelődési és jótékonykassza, községigazgató nyugdíjalapok, közig. betéti pénztár, szekház és várm. nyugdíjalap, árva letétpénztár, Horogosi Kársz-alap, Felgyő-Vidre torok, felosztott házi, ipariskola, mértékeltelítési, katonaszállítási, szegényi és házipénztári tartalékalapról készített számadások az állandó választmány gazd. szakosztálya által felülvizsgáltatván. ennek véleményével együtt folyó évi ápril. 13-tól kezdve, folyó évi ápril. 27-ig bezárólag a várm. alispáni írtató hivatalban közszemlére tételnek ki. Éresítettnek mindazok, kik ezen számadásokat megtekinteni kívánják, hogy a mondott helyen és időben a hivatalos órák alatt azokat megvizsgálhatják, s egyuttal felhivatnak, hogy netalán beadni kívánt észrevételeiket, a közszemlére kitétel ideje alatt, a várm. alispáni hivatalnál nyújtsák be.

A királyi táblák decentralizációja.

Az igazságügy terén célbavett reformok közül kétségtelenül egyike a legnevezetesebbeknek: a királyi táblák szétosztása. Hazánkban eddig két királyi tábla volt csupán: Budapestén és az erdélyi részekben Marosvásárhelyen. E két másodfokú fölébviteli törvényszék a régmúltban nagy politikai jelentőséggel is bírt, és épp oly jelentőségük volt alkotmányos életünkben, épp annyira össze voltak forrva annak eszméjével, akár a vármegyei intézmény, azzal a különbséggel, hogy míg ez utóbbi a nemzeti jogokat védte, addig — főleg a budapesti kir. tábla, a királyi jog és hatalom védője volt. Az avitikus intézmény túlélté magát. Politikai jelentőségét már 1848-ban elveszté és a baladó ker követelményeireh képest most egyébként is szükségessé vált kibővítése, általánosítása. Mert a két királyi tábla kevésnek bizonyult a fölébvitett ügyek gyors elintézésére, gondoskodnia kelle a kormányknak arról, hogy számukat kellően szaporítsa, mire névze Szilágyi Dezso igazságügyminiszter a f. hó 17-én tette le a ház asztalára törvényjavaslatát. E szerint 11 királyi tábla volna a jövőben, természetesen ugyanannyi kir. főügyészszéggel. E táblák egyike — ezt örömmel jelezzük — Szegeden lesz és természetesen, hogy vármegyénk is annak hatáskörébe esik.

A munkáskérdés.

A német császár reformjairól beszél az európai sajtó.

A császár alakja napról-napra nép-

szerübbé lesz; a szegény elnyomott néposztály atyjának, ki a legnagyobb buzgalommal valósítja meg demokratikus eszméit s felvilágosodott reformátornak mutatja be magát Európa előtt.

Gyors és határozott intézkedései, melyeket legutóbb nemcsak a munkások és a hadseregének tisztjei iránti jóakarataiból kifolyólag törekszik megvalósítani, nagy igazságszeretetről tesznek tanúságot.

E nagy reformeszmék már ma is csaknem jogosulták teszik azt az ítéletet, hogy a német császár, mint a legujabb kor egyik nevezetes uralkodója, komolyan és mélyen átérzi nagy hivatását.

Az európai munkásoknak a legközelebbi időszakra hirdettet sztrájkja épp azért kelt általános feltűnést, mert látszólag bántólag hathat a fiatal császárra, ki ügyüket annyi nagyfelkússággal, odaadással s ügyszólva atyai szeretettel vette pártfogása alá. Sőt hallani lehet itt-ott oly hangokat is, mintha épp a német császárnak nagy reformeszméi bátorították volna föl a munkásokosztályt arra, hogy egy európai sztrájkjal általában zavart idézzenek elő.

Ha tudjuk, hogy a németországi, de egyáltalában az európai munkások élén mily fővilágosodott és kiváló tapintattal bíró férfiak állanak, s ha csak némileg is ismerjük azt az egészséges szervezetet, mely a munkásokat egymáshoz fűzi, alig tehetjük föl, hogy a munkások épp abban a történelmileg nevezetes időszakban háborítsák meg a közrendet, s zuduljanak föl az államhatalom ellen, a mikor épp az állami hatalom egyik legutóbbi képviselője, egy hatalmas császár vette kezébe sok tekintetben igazságos ügyüket.

A május elsejére tervezett és huszonegy óráig tartó sztrájk bizonyára minden más tendenciától foglaltat magában, csak főnálló társadalmi rend ellen való tüntetést nem.

Ha ez a sokat emlegetett sztrájk egyáltalában bekövetkeznék, az legfőlegb egy nagy demonstráció lehetne épp azok mellett, s így a német császár mellett is, a kik ügyüknek támogatóivá és határozott védőivé mernek szegődni.

Meg akarják egyszerűen mutatni, hogy mily hatalmas erőre támaszkodhatik az, a ki a munkások ügyét szíven viseli, s hogy a munkáskérdésnek megoldására célzó törekvéseikkel nem állanak elszigetelve, de nyomban találunk egy oly óriási szociális szervezetet, melyet az államhatalomnak és a töképezeseknek érdemes lesz figyelmükre méltatni.

A magyarországi munkásoknak mozgalmában részünkről még kevésbé látunk veszedelmet. E mozgalmak legfőlegb oly nyilvánulásokul és jelenségekkül tekinthetők, melyek rokonszenvűket akarják demonstrálni összes munkatársaik iránt.

E föltevésünk annál is inkább jogosult, miután a magyarországi munkások bajai legutóbb az idő szerint még nem oly általánosak, hogy őket rendellenes tüntetésekre bírhatnák.

És végül jogosultnak hisszük azért, mert a magyar munkás az ó erős és romlatlan magyar nemzeti jellegével sohasem rokonszenvezett valami nagyon azokkal a kozmopolita tanokkal, melyeknek a szocializmus leple alatt rendellenes végzései lehetnének.

Sz. H.

A háziiparkiallítás.

A nagy chaoszból, mely a vármegyeház disztermében, a kiállításra érkezett háziipartermékek kicsomagolása és a kiállítás rendezése folytán keletkezett, lassan lassan kihámlik már a rendezőség s mikor e sorokat írjuk — ha nincs is a rendezés nagy és fárasztó munkája teljesen befejezve — már meglehetősen hí képe tárul elének annak a nagyszabású munkának, melyet *Bartók László* urnó, a kiállítás rendezésével végeztet.

A nagy terem, így, a falait elborító szébbnél szébb kézimunkával, szőnyegekkül,

varrottásokkal, himzésekkel olyan látványt nyújt, melyen a szem gyönyörködve pihen meg s a kiállítás gazdagsága első tekintetre szembeütővé válik a világos, tágas teremben.

Hogy némi sorrendet tartsunk és a közönségnek tájékozódást nyujtsunk, megkísérljük, némileg hű képét adni az egésznek, egyidejűleg felhiva közönségünk figyelmét a kiválóbb háziipartermékekre.

A lépcsőházban felhaladva, mindjárt ahogy feljutunk, kedvező benyomást tesz reánk az előterem bejáratának drappériája, mely nyomban elárulja, hogy ügyes rendezőkéz munkája.

Magában az előteremben a javított szövöszék van felállítva, mely a csabai háziipartermék tulajdona s amelyen e tanoda két tanítója, a kiállítás tartalma alatt bemutatja a szövést.

Belépve a nagyterembe, balra a bejáratától, valamint a falrészlet szemben, a piactéri oldalon találjuk a kalotaszegi háziipartermékeit, melyek páratlanok a maguk nemében. A fodorvásznó készült antik mintájú himzések és varrottások nagy értéket képviselnek és itt az eredeti árban szerezhettek bő, sokkal jutányosabban, mintha másod, harmadkézből, boltban vennők meg. Különösen remek darabja e kiállításnak az a kis antik asztalterítő, mely már végre is talált *Kiss Zsigmond* urnó, nögyeleti elnök személyében, de szép és gyönyörködtető az mind, a többi is, röleg ha tudjuk, hogy egyszerű földművesnők keze munkája s hogy *Gyarmathy Zsigáné*, ki e háziipartermékteremtette és termékeit világhírűvé tette, ezzel egy teljesen elszegényedett vidék lakossága előtt nyitotta meg a jölet forrását, melyből már eddig is vagyont szereztek.

Föltékinthe a karzatra s a bejárat fölül levő két kályhasarokra, szemünket káprázat fogja el az eleméri szőnyegmunkák szinompája alatt, melyek a karzat mellvédéről omlanak alá és a két kályhát is merőben elfedik.

E háziipartermékek kiváló speciálisai Torontálnak, hol a gypjűszövet kultiválják és ahol *Kovácsky Sarolta* az eleméri háziipariskola igazgató vezetője.

Kifejlett szinérzek, csin és mintagazdagság jellegzi e háziipartermékeket, melyek itt szüntén aránylag igen olcsón vásárolhatók meg.

Leggazdagabb és legváltozatosabb része azonban a tárlatnak a csabai. A bejáratától balra, az alispáni elfogadóterem ajtaja előtt, e háziipartermékeiből legelsőben is a csabai népszoba-berendezés köti le figyelmünket, melyet a kiállítás alatt ki is fognak sorolni.

Teljes szobaberendezés, melyből még az ágynemű, a himzett szelű vákosokkal sem hiányzik.

Onnan túl, a falat egészen az első nagy ablakig, végig csabai háziipartermékek töltik meg, melyek közül az értékebb selyemszövetek üveg alatt vannak.

Az első ablaknál, a bal sarokban csinós, izléses sátor épült s ehhez hasonló a harmadik ablaknál, a jobb sarokban, míg a középső ablak előtt a megnyitási ünnepély alkalmával, a megnyitásra szánt pódium terül el, háttérben csinósan felékitve galyak és virágokkal.

A már nevezett két sátor falai szintén háziipartermékekből kerültek ki s e sátorokban fogják a szentesi szép leányok azokat az apró emléktárgyakat: fényképeket,

üvegfestészeti tányerkákat stb. elárúsítani; miket a jótékonycélra való tekintetből *Hátsclek* Béla látszerész (a fényképeket) és *Labát Elek* (az üvegfestészeti tárgyakat) Budapestről engedtek át és küldte *le Bartók László* urnónek.

A jobb sarokban levő sátor mellett ismét értékes tárgyait találjuk a csabai háziiparnak, szintén üveg alatt. Szöveteket, minőket a belga királyné és *Koburg* herczeg rendelt meg, továbbá a nemzeti színházhoz szállított szövetek mintáit; míg onnan túl a bekés csabai urí nők kézimunka-kiállítás köti le figyelmünket, mely valóban szinte páratlan a maga nemében.

E gyönyörű tárgyak közt is kiválnak azonban a *S t e m p e* nővérek kézimunkái, melyekből 60 darab van kiállítva s ezek közt ismét különösen egy asztalfutó és 4 asztaltálcza, melyek a baloldali falon szinompájukkal ragadnak meg.

És itt álljunk meg kissé. A háziipar-kiállítást egy cikk keretében egy sem ismertethetnénk teljesen, hagyjuk hát a folytatásért lapunk jövő számára, hogy már most elismeréssel adozzunk *Szentes* város lelkes hölgyeinek is, kik a nögyelet felhívására siettek a kiállításban kézimunkáikkal résztvenni.

Soha sem zárkóztunk el az érdem elismerése elől s annyival örömebb hajlunk most meg városunk hölgyei előtt, hogy megmutatták: miszerint lelkesülni tudnak minden szép eszméért és annak elősegítésére készségesen tárják elének szekrények kincseit.

Nem utolsó osztálya lesz ez a szentesi női kézimunkakiállítás ez érdekes és tanulságos tárlatnak. Hölgyeink alig sejtett gazdagságát a szébbnél-szébb női kézimunkákban adták össze, úgy hogy kiállításunk méltán foglal helyet a tárlatban s ha ma e munkák közül egyikre sem hívjuk még fel különösen a közönség figyelmét ez azért történik: mert, midőn e sorokat írjuk, itt még nagyban folyik a rendezés, mely különösen *Kiss Zsigmond* urnó egyleti elnök *Zsilinszky Mihályné* ömeltósága és dr. *Schlesinger Károlyné* vál. tagok fejtenek ki eléggé nem dicserhető buzgalmat.

És most, egy cikk keretében, legyen egyelőre elég ennyi a tárlatról, melyet ma délelőtt 10 órakor ünnepélyesen nyitnak meg.

A megnyitói beszédet *S t a m m e r Sándor* alispán tartja a nögyelet felkérésére és ezt megelőzően, valamint utána is a dalárda énekel hazafias dalokat.

Legyen e rövid ünnepi aktus csirája egy nagy megalomnak a háziipar meghonosítására érdekekben, amelyből városunk, de vármegyénk lakosságára is áldásos jölet forrása fakad.

Üjdonságok.

Szentes, 1890. április 20.

Egy hét.

Változatos és mozgalmas!

Utcaink nyárspolgáriasan egyhangúszerűkeségét itt-ott feltűnő katonatiszti egyenruha tarkítja s a csoszogó léptek tompa neszébe egy-egy kardhüvely érces csengetése vegyül, ahogy a járda kövezetéhez verődik.

Sorozás van! Mind elviszik a legények elejét s a magyar sirvavagadást, a kintebb eső utcákban keserves kurjantások jelzik.

Sorozás után közigazgatási bejárás.

Az egyik bizottság el se távozott be közsönt a másik, az, amelynek hivatása a szentes-vásárhelyi vasutat közigazgatásilag bejárni.

Miniszteri tanácsosok, államvasúti főbb hivatalnokok, a hadsereg képviselője s az érdekeltség küldöttei képezik a bizottságot, mely hol kocsin, hol gyalogszerrel járja be a leendő vasutat.

Vajjon mikor fűtül ott a göcsikő?

S mert minden jóból háromszor dukál és legjobb a harmadik korty: itt van harmadiknak, legjobbban a vármegyeházán rendezett háziipar kiállítás, mely ma nyílik meg.

Nagyjelentőségű esemény az, milyen nálunk elő sem fordult eddig.

Bár kellően kihasználnák!

Ott leszünk a kiállításon minden nap, mert a szentesi szép leányok legszebbjei is ott lesznek, hogy áruljanak egyet-mást. Hisszük, hogy minden eladul valót el is adnak úgy hogy kénytelenek lesznek szívüket is eladni — ha lesz rá vevő. Es ki ne venne szívesen ilyen gyönyörűséges portékát?

Lesz hangverseny is. Nálunk ismeretlenek fognak közreműködni. Tartunk tőle, e szeretetreméltó idegenek alapos lapitást fognak tárczánkhoz véghez vinni. Az a szereuse, hogy szívesen hagyjuk ezt megselekedtetni.

A helybeli sportos férfiak is megkezdtek a nyári tornázást. Keveset tornáztak, mert hamar beleestek az obligát tornaanyagába, melyből hogy kikurálják magukat, egy kis bankettet csaptak, a mely jóval tovább tartott, mint a tornalecke. Könnyebb is a tősztozás, mint a szülőző emelése és dobálása, csakhogy a cél: a test fejlesztése és nem a gyomor munkaképességének fokozása.

Bécsben hatalmas lopás esett meg. Ellopták a nagy Radetzky marsall botját. Nagy ziványok voltak azok. Olyanok, hogy a mi posztkiszlenseink csak kismiskák hozzájuk képest. És hogy hasonlítanak ezek egymáshoz? Mind a két félnek bottal ütök a nyomát.

Berlinben Caprivit, Budapestén Szapárt a házak asztalain tészesséi fogadták. Mi lesz most? Az ellenzék meg vannak elégedve az elvekkel épen úgy, mint a személyekkel. Nem marad más hátra, mint nem ellenkezni és a kormányhoz csatlakozni. Sokkal érdekesebb volna őket be nem fogadni. Akkor látánk olyan ellenzék, mely nem ellenkezik sem a személyekkel, sem az elvekkel.

Ez aztán valami!

— **Személyi hír.** Z s i l i n s z k y Mihály főispán, mint erről lapunk legutóbbi számában is hirt adtunk, Hód-Mező-Vásárhelyről egyenesen a fővárosba útazott sürgős ügyekben. A főispán ez alkalommal már fenmarad a fővárosban a f. hó 21-én tartandó vasúti értekezleten, sőt azontúl is és előreláthatólag csak szerdán érkezik haza.

— **Közigazgatási bejárás.** A szentes-vásárhelyi helyi érdekű vasút tervbe vett vonalának közigazgatási bejárására a f. hó 17-én indult útra a bizottság Lakatos Aladár miniszteri titkár elnöklése alatt és ugyanaz

nap Mindszentig befejezte munkáját. E vonalrészen Szentesen lényegtelen változás eszközöltetett, de annál lényegesebb Szegváron, hol a pályaudvar elhelyezését az eredeti tervtől teljesen eltérően állapították meg. Ugyanitt gróf Károlyi László képviselőjében, *Pessina* Ede derekegyházi tisztartó fölvetette az eszmét, mely e változtatással egyidejűleg, a szegvári indulóházon kívül, ugyanott, az uradalmi uszatóhoz egy kiterő építési vétessék fel a tervbe, melynél rakodó állomás létesíttetnék. Az engedélyesek azonban hangsúlyozták, hogy — amennyiben az uradalmak eddig az érdekeltségben nem vettek részt — e kérdés itt most el sem bírható, hanem külön egyezmény tárgyat kell hogy képezze az uradalom és vasútépítő érdekeltség közt, ami mindenestül korrektt és jogos kívánság, úgy, hogy a bejáró bizottság is ez álláspont tette magáévé. Mindszentről a bizottság másnap folytatta útját Vásárhely felé, hová pénteken délre érkeztek. E vonalrészen is történt némi lényegtelen változás s itt ismétlődött a szegvári eset, amennyiben a vásárhelyiek azt kívánták, hogy az érdekeltség Vásárhelyen, hol a magyar államvasútak vonalába beköt, egy önálló induló házat és fölveteli épületet emeljen. Azonban az engedélyesek itt is hasonló álláspontra helyezkedtek mint Szegváron, kimondván, hogy e terv külön egyezkedés tárgyat képez Vásárhely és az érdekeltség közt, mely nézetet a bizottság is magáévé tette. Vásárhelyen a bizottságot dében a város vendégelte meg a Sas vendéglőben. Az ebéd derűs hangulatban folyt le s az első pohárhözöntöt itt *Kristó* Lajos polgármester mondotta, kiemelve a kulturális intézmények s így a vasutak jelentőségét, melynek egyik harcosára, *Lakatos* Aladár min. titkára ürté poharat. *Lakatos* Aladár válaszában kiemelte, hogy nagy dolgok kivételéhez nemcsak pénz, de főleg lelkesedés kell s így kívánja, hogy az érdekeltség lelkesedése ne lohadjon, míg a vasutat ki nem építették. Utánna *Kmetykó* József vásárhelyi főjegyző elterte *Zsilinszky* Mihály főispánt, ki bár csak 8 hónapja foglalta el Csongrád megye főispáni székét, már is oly sokat tett e vasut létesítése érdekében, hogy közel vitte azt a megvalósuláshoz; mire főispánunk szerényen utasította vissza válaszában az egyedül neki tulajdonított érdemet, melyben része van Stammer Sándor alispánnak, ki évek óta készíti elő ez eszme megvalósulását, de a bizottság összes tagjainak is, kik most is közelebb vették a vasút ügyét egy lépéssel a kiépítéshez. Végül *Stammer* Sándor alispán igen szépen fejtette ki, hogy — bár Vásárhely évek óta kiszakadt a megye kötelekéből, ő kedvesen emlékezik vissza azon időre, mikor együtt, egy célt küzdöttek s ha a régi kapocs megszakadt is — ime most, e vasút kiépítésével közgazdasági és kereskedelmi téren kell létesíteni ujból egy oly kapcsolatot, mely a vármegye és Vásárhely együttes felvirágzására vezessen. A társaság a legderűsebb hangulatban oszlott aztán szét és a közig. bejárásal ismét közelebb jutottunk ahhoz, hogy ez a vasut végre kiépüljön.

— **Szentesi nők a kiállításon.** A háziipar kiállítással egyidejűleg a növénylet által szentesi nők kézimunkáiból rendezett kiállításra a következő hölgyek küldtek kézimunka tárgyakat: Aradi Eszter, Batik Sándorné, Berczeli Dánieláné, Csúcs Jánosné, Csúcs Terike, Czukermann Jetti, Csuppené, Dobray Jolánka, Eeseri Lajosné, Ehrlich Dinka, Főző Jolánka, Fülöp Vilma, Fekete

Martonné, Gulyás Etelka, Ginder Károlyné, Grubiczky Istvánné, Götzli Berta, Hoffer Adolfné, Horváth Mariska, Jakó Etelka, Juhász Mariska, Kalp. Szabó Lajosné, Kiss Margit, Kamocsay Erzsike, Kohn Irén és Hedvig, Kurecz Janka, Kozák Mariska, Kozák Györgyné, Kolpaszky Hermin, Kálmán Terézina, Lóvi Etel, Mihálovics Erzsike, Mácsai Erzsike, Macskási Ilon, Mezei Róza, Neumann Ilona, Nagy Irén, Piáger Vilmosné, Práznovszky Juliska, Rácz Bálintné, Radimeczky Mariska, Róza Szabó Luiza, Schlesinger Károlyné, Szabó Mária, Szathmári Mariska, Szűcs Terézina, Sarkadi Emma, Török Szabó Teréz, Tóth Julia, Toncs Ilona és Berta, Turkovics Paula, Végő nővérek, Virágh Ida, Zsilinszky Mihályné, Zolnay Kálmánné és Zsoldos Jolánka úrbölgyek. Ez ötvenhat kiállító összesen kétszázötvenven drb. díszes női kézimunkával vesz részt a tárlatban. E hirtünkkel kapcsolatos megemlítjük, hogy a kiállítási pénztárnál vasárnaptól csütörtökig a növénylet választmányának következő tagjai fogadják a belépőjegyek eladulását eszközölni: vasárnap d. e. Kiss Zsigmondné és Hegedűs Sándorné, d. u. Stammer Sándorné és Dósa Béláné; hétfőn d. e. Szalay Istvánné és dr. Schlesinger Károlyné, d. u. Hoffer Antalné és Nyári Lászlóné; kedden d. e. Pokorny Tódorné és dr. Schlesinger Károlyné, d. u. Balázsovits Norbertné és Hegedűs Sándorné; szerdán d. e. Schneider Józsefné és Nyári Lászlóné, d. u. dr. Pollák Sándorné és Wolfinger Adolfné; csütörtökön d. e. Stammer Sándorné és Kiss Zsigmondné, d. u. Fekete Mártonné és Dósa Béláné úrnok. A kiállítási sorjegyek és emlékek eladulására vállalkoztak: Vasárnap: Reök Erzsike, Bartók Matild, Jeszenszky Irén, Kiss Margit, Dobray Jolán és Zolnay Lenke kisasszonyok; hétfőn: Fülő Laura, Sarkadi Emma, Nagy Jolán, Nagy Irén, Mezey Róza és Zsoldos Jolán kisasszonyok; kedden Toncs Ilonka, Mezey Róza, Götzl Flóra és Ehrlich Dinka kisasszonyok; szerdán: Nagy Vilma, Mihálovics Erzsike, Juhász Mariska és Garay Hermina kisasszonyok; csütörtökön Zolnay Lenke, Macskási Ilonka, Szűcs Mariska, Szűcs Erzsike, Bugyi Gizella és Bogyi Berta kisasszonyok; pénteken Szabó Erzsike, Balogh Emília, Dobray Jolán és Kiss Margit kisasszonyok; szombaton Götzli Berta, Neumann Ilka, Kálmán Juliska, Kristó Adél és Sonnenfeld Etel kisasszonyok; végül vasárnap a kiállítás utolsó napján: Mácsai Erzsike, Bódor Karolina, Virágh Ida, Kálmán Terka, Juhász Mariska és Mihálovics Erzsike kisasszonyok.

— **Katonai lóvásár.** A tegnapi kezdődött tavaszi országos vásárunk alkalmából egy hónapig azezredes, egy főhadnagy és egy katonai ezred-állatorvos földöntött városunkban, hogy a 3 ik hónapig huszárvezet részére lovakat vásároljanak. A lófelvezetés tegnapi délután volt a nagyvendéglő kapuja előtt s örömmel gyözöttünk meg ez alkalommal, hogy nemcsak kupecsek, de gazdáink is vez ttek elő szép lovakat.

— **Társulati közgyűlés.** A csongrád-süvényházi ármentesítő társulat a f. hó 17-én tartotta közgyűlését Csongrádon, *Kállay* Albert szegedi főispán mint társ. kormánybiztos elnöklése alatt, az érdekeltség oly nagy részvétél, hogy az összes 584 szavazatból 575 képviselve volt a gyűlésen, melynek egyetlen tárgyat: a védőtűtések teljes kiépítésére és a belvízszabályozás végleges rendezésére felveendő új kölcsön fölötti tárgyalás képezte. E kölcsön 640 ezer ftt volna és a társulat ezt is. mint eddigi 1 és fél millió kölcsönét, a pesti első hazai takarékpénztártól venné fel. *Kállay* Albert kormánybiztos elnök, természetesen kellő megokolással, a kölcsön megszavazását indítványozta, mely indítványát a *Palla* vicini örségi képviselőjében jelenvolt *Novák* József örs. képviselő is pártolván, az érdekeltség azt *Réthy* Ferenc és *Szabó* Ferenc ellenvéleménye dacára 383 szavazattal 201

ellenében el is fogadta. Amennyiben azonban, különösen Csongrád birtokosságára ez új kölcson visszatérítése folytán oly teher hárul, mely a földekre a törvényben előírt maximumot meghaladja, *Szivik* Imre csongrádi orsz. képviselő indítványára határozatba ment, hogy a társulat kérvényt intéz a pénzügyminisztériumhoz az iránt: miszerint a fent vázolt körülményre való tekintettel, a földbirtokosok helyzetét adó-restitúcióval segítsen. E kérvényük támogatására a földművelésügyi minisztérium is felkéri a mert kívánságuk jogos, remélik annak teljesülését.

— Tavasi vásár. Tavasi országos vásárunk tegnap kedvező időjárással kezdődött s úgy látszik — egyike lesz a népszerűbb vásároknak. A f. hó 18-iki kis eső elverte a port, a nélkül hogy ársóssá változtatva volna utainkat, kildírásunk van tehát rá, hogy e vásár nagy idegenforgalmat hoz városunkba. A jószág és termény árakat lapunk közgazdasági részében adjuk.

— Véres verekedés. A jó vér sohasem válik savóvá, legalább nem az ősi pusztai juhász vére. kiből a természetoltotta vadsgát a civilizáció máig sem bírta kiirtani. Még városban, a fegyelem szigorú korlátai között csak visszaszabja magába fojtani a kitörni vágyó vad indulatokat, hanem a pusztán, az isten szabad ége alatt, mint vérszaga a ragadó állat nek bőszülve tör, zúz mindent, még ha a tulajdon jó barátja megkeményedett koponyája is az: beleköt mindenkibe még a saját árnyékába is és vak duhéban nem bírja megkülönböztetni a jóbarátot az ellenségtől. — Úgy esett a dolog, mint az ilyen rendesen történni szokott. Jó barátok összerogtak, hogy az orosházi határban egy földbirtokot felszántanak. Este a farszót munka után pihenőre tértek mindnyájan, kiki a maga kocsijához. A tanyaí emberrel azonban a pihenés alatt nem az alvást kell érteni, hanem egy bizonyos nemét a szórakozásnak, mely abban nyilvánul, hogy csoportokba verődve, pipaszó és kenyeresz közben beszélgetnek a napi eseményekről, a magas politikáról. *Fabian* Tóth Sándor azonban, miután a f. hó 15-én heste volt, külön válna a csapatotl visszavonult a saját kocsijához és ott tüzet rakva meledelgett. Leánya pedig felkelték a kocsijára. A jó komáknak tetszett az öreg *Fabiannak* ez a teleményessége és engedelmét kérték tőle, hogy a saját kocsiját odahozza, együtt pálinkázniassanak. Az öreg úr szívesen beleegyezett s így együtt komázgatva fogott az unalmas idő a pálinkával együtt. De *Bimbo* János kientenült juhászoktar is jócskán becsivított már a szívesítől és kezdett feltekernékedni a jó félejuhászvár a birkatemetészen. Belekött *Fabián*ba s azonkezde mindjárt előjárójába, hogy eltörte a karját, aztán utótte összevissza ahoi érte. Ebből aztán lett nagy gabajodás, ugyannyira, hogy az arpa segítségére rohanó leányt is teljesen összetörték, fogait kiütötték, ajkait összehasogatták. Vérbe-fagyba ugy hozták be kocsin a szereneseletnek az orvoshoz, a tettesek ellen pedig a járásiörög megindította a bünygi vizsgálatot.

— Egy életrevaló eszme. Már említettük, hogy a kiállítás ideje alatt egy javított szövőszék állandó működésben lesz és akiknek kedvük van hozzá, beiratkozhatnak a csabai házipar iskola növendékeiül a szövés megtanulására. Ez iskola tandíja 5 frt és valamenyre fogékony elméjű egyén 3 hó alatt megtanulhat szöni. Most azonban, hogy bővebben utána jártunk a dolognak, életrevalóbb eszmét pendíthetünk meg. *Bartókyné* urnó ugyanis késznek nyilatkozott az a szövészeket egy három havi tanfolyamra *Ilaán* Gizella kisasszony tanítóóval itt hagyni. A szövészeket díjtalanul egnedné át használatra a nöegyletnek; a tanítóó fizetése pedig, teljes ellátás mellett, havonként 30 frt. A tandíj havonként 5 frt a nöegylet jövedelmét képezné, melyből a tanítóó fizethetné s így, ha csak 10 tanítvány minden is, már födözve volna az egylet kintlen kiadásá, mi mellett mestereket képezthetne, kik aztán nálunk a köznépet a házi-íparra tanítanák. Azt hisszük, ez az eszme oly életre való, hogy a nöegylet nem zárközhat el előle s ha magáévá teszi, oly ügyet karol fel, mely áldása leend idővel az egész vármegyének. E tárgyra különben még visszatérünk a kiállítás ideje alatt és

akkor bővebben kifejtjük erre vonatkozó nézetünket.

— A főkapitány baja. A vásár — törvény rendelkezéséhez képest, *Aradi* Kálmán főkapitány a most folyó országos vásárt megelőzően foganatba vette a vásártér rendezését és erre a kereskedőket és iparosokat is meghívta. A rendezés szigorú, a főkapitány megyéket zántatott a nagy téren, hogy az árusokat csoportonként és szakonként ezek vonalára utalja, de meggyűlt velük a baja, mert lón erre nagy riadalom a kereskedők és iparosok pedig, kik *rendellenek* találtak az új rendet. Közük ebbe bele kell törődni, mert a főkapitány nem önkényűen, hanem a törvény szerint járt el.

— Új ártezi kút Váásrhelyen. *Bauer* Jakab gőzmalomtulajdonos, ki főlünk, Szentesről származott át Váásrhelyre, ottani gyártelepén egy ártezi kútát fúrattot, melylyel most már a vásárhelyi ártezi kútak száma 3-ra emelkedett. Az új kútát azért tartjuk leginkább érdemesnek felemlíteni, mert a *Bauer* cég megmutatta, hogy nagyon csekély költséggel lehet ártezi kútát fúrattni, aránylag igen csekély idő alatt. A kút ugyanis, melynek fúrásánál 223 mtr. mélységben találtak meg a *Nagy András* János-féle kútval hőmérsék és vegyi összetételre teljesen azonos hatalmas forrást, összesen 60 munkanap alatt készült el és alig 3000 frtot haladó költségbe került, dacára annak, hogy kétszer kelte a csőgarutúrát változtatni. A kút vízössége már az első napokban elérte a második ártezi kút vízösségét s minthogy ekkor még nem ágyazódott be a forrás tökéletesen, remélni lehet, hogy még növekedni fog. A cég most, e víz felhasználásával kibővíti gyártelepén levő gőzfürdőjét, úgy hogy Váásrhely rövid időn — egy minden tekintetben modern berendezésű ártezi gyógyfürdőhöz jut. Ezenkívül pedig a telephöz közel eső Újváros lakosságánál díjtanul engedik át a jó ártezi ivóvizet.

— Kiállítás híre. A ma megnyíló háziparkállítást, mátló fogya, a jövő vasárnapig, tehát 8 napon át naponta délelőtt 9 ót 12 óráig és déután 2 - 6 óráig lesz nyitva. Beléptijegy felnőttek számára személyenként 20 kr, gyermekek és tanítványok növendékek részére 10 kr., míg az állandó beléptijegy ára 1 frt s ez a tárlat állandó látogatására jogosít fel.

— Vasúti bankett. A szentes-vásárhelyi vasút közigazgatási bejárásat eszközlő bizottságát a f. hó 17-én este Mindszenten vendégelte meg a vármegye. A kedélyes estélyen számos felkészöntő mondatok s az első poharat *Szilinsky* Mihály főispán bírta Mindszent község jólétére és felvirulására, mint a mely első megállapodásához és ígérétéhez híven — bár ez nagy terhet ró rá, — megszavazta a 100,000 frtot az építendő vasut költségeihez leendő hozzájárulásra. A főispán lelkes tószájára *Keller* Lajos plebános és *Szobotka* Gusztáv vála szóltak s a társaság sokáig volt együtt déült hangulatban.

— Gabonakereskedők figyelmébe. A vármegye házánál ma megnyílóházipar kiállítás egy körülmény folytán különösen ajánljuk gabonakereskedőink, gazdáink és a szákkölcsönző intézetek figyelmébe. A kiállítás csu bai osztályában ugyanis kítűnő szövésű szákkokat találunk, továbbá gazdasági szákkonyvát, melyek gabonamosásnál jó szolgálátot tesznek s főleg a szákkokat, akár vagyon számra is olyan olcsó árban szállíthatják a csabaiak, ahogy kereskedésben nem kaphatók. E szákból és ponyvából természetesen csak mutatóba van itt néhány s akik belőle venni szándékoznak, ez iránt egyenesen a kiállítás rendezőjéhez: *Bartók* Lászlóné úrnőhöz forduljanak.

— A vásár flak. Mert hát csakugyan szul a vásár flakát, kik nem mennek át a fogzás krízisen úgy mint más emberi halandók, midőn kénytelenek lesznek szuló anyjuk emlőit elhagynya más uton táplálkozni, hanem edes anyjuk keblén táplálkozva élnek

és nőnek nagyra, míg veletlenül a mostoha sors nem veszi gyámság alá a lümfénylő törvényszék személyében, óvatosan a szájkülv merve a falatot, nehogy meg esőnlőjenek a sok zsír o s falat után. — Ezek a vásári zsemhetszók, Elmes néz ez nagyon. Kitérkézi, kinezi az ember szeméből, hogy van e pénz a zsebében s ha van ugyannyira ragaszódó, hogy még bottal sem egykönnyen lehet elkergetni a ki-zemelt ádozat oldala mellől. A tegnapi vásár már megszulte flak, kik rendkívül leleményesen hajtották végre a műtétet. *Esler* Imre öreg polgártársunk zseben. Az öreg *Esler* tegnap reggel förtúhoz nem illő kiváncsiságot tanúsított, midőn 100 frtal zsebében utnak indult a vásárban szőjfel nézni. Dehát azért öreg ember, hogy megbocsássuk neki ezt a gyöngéséget, mivel az öreg kor nagyon hasonló a gyermekkorhoz. Elgyöngülve asszonyok és gyermekek csoportja között állott ott a komédiás bődök előtt s csodálkozáva szemlélte a sok tarkaságot, midőn figyelmét egy újonnan épülő deszkabódvonta magára. Kiváncsiságtól gyötörtelve fordult egy épen tözomszedságában álló emberhez, hogy megkérdezze mi épül ott? As ismeretlen készsége elégettette ki az öreg kiváncsiságot s beszédebe ereszkedett vele. Az ismerettség hamar meg volt köve s a bizalmaskodás annyira terjedt, hogy a jövevény ölegetni kezdte a bámeszködő öreg embert s addig ölegette, míg kiölegette zsebéből a nála levő pénzt. Az öreg észre vette ezt, de a tolvaj is észrevette, hogy a műtét nem maradt titokban, tehát az erszényt átadta hírtelen a mellette levő két cinkostársának, kik ezzel azután elinaltak. De rosszul számítottak, mert az öreg az éppen közözeben levő csendőrhöz folyamodott. Kik nyomban özöbe vettek a tolvajokat, kik közül egyet *Faur* József személyében sikerült elcsipkíteni, de a motozánál nem találtak nála semmit, mert futásközben a pénzt bedobta *Balogh* Sz. Ferenc kerítésén, ki azt megtalálta és ismerve az esetet, visszaadta jogos tulajdonosának. A zsebtolvaj makkacsul tagadja a cinkostársak névét. O maga pedig a jörség börtönében táplálkozik mostohája kegyelméből, honnét panaszokba végzik vissza a szuló anyja kebelére, hová nem egyhamar fog visszatérhetni.

— Hangverseny. Úgy értesülünk, hogy a ma megnyíló háziparkállítást a rendezőség hangversenyyel és bankettel fogja bezárni. Örömmel regisztráljuk e hirt annyival inkább, mert értesülésünk szerint, e hangverseny sok érdekes meglepetést fog szerezni és ezzel egy valóban élvezetes estére van kilátásunk.

— Hazavándorló csángók. Alig néhány éve annak, hogy csángó testvéreinket a bukovinai nyomoruéagból hazatelepítettük. Nagy volt akkor a lelkesedés országsszerte. Volt csángótélpítési bizottság, csángó segélybizottság, csángó fogadás, lelkesedés, ez s az iszom s ami vele jár: fényes, nagyhangu dikciók, melyeknek gyujtószava minden magyar ember szívében gyorsabban lüktette meg a vért. Kormány és társadalom egyesült, hogy megoldja a csángó kérdést és kivessze véreinket a szolgáltatásból az ígért földre, a tejjel-mézrel folyó Kanaánba. S ime, ma hogy meglobadt az a szent lelkesedés. A kormány talán tudtával sem bír annak, milyen nyomorban sinylenek a betelepített szegény csángók Pancsova vidékén, az ott újonnan és részükre telepített nagyszerű magyar falvakban. Nevezhetlen nyomor az, melynek mértékéről már az is némi fogalmat adhat, hogy a szegény nyomorított nép újból felszedi sátorfáját és megy vissza Bukovinába, hol a szolgáltatásban is különb élete volt, mint itt nálunk, az aranykálással ringatózó Alföldön, az ígért szabad és szent földjén. Tegnap százötven csángó utazott keresztül városunkon, kik Pancsova vidékéről jöttek és a ma reggeli vonattal folytatták útjukat, hogy vissza menjenek Bukovinába. Szívünk elszorul, lelkünk fáj, ha e koldus alakokra gondolunk, kiknek nyomora minden leírásat gunyol. Szóba erédünk velük s sirva panasztolták, hogy 10 krajcár napszám és enivalóért voltak lent kénytelenek kubitkos munkát végezni, míg mindenkümből, mi

magukkal hoztak, kifosztva, koldusszegényen kénytelenek most visszatérni Bukovinába, hol nem ettek ugyan buzakenyeret és szegénységben sinylettek, de legalább élhetek tisztességesen kezük munkája után. Nem tudjuk, a kormánynak van e tudomása a csángók e tömeges vissza vándorlásáról és arról, hogyan zsarolják ki munka erejüket lelketlen mód a pancsovai kubikosmunkánál; annyi bizonyos, hogy ez a visszavándorlás szegényfolt a nemzet, mely véreit így hagyja pusztulni s a helyett hogy a magyarság számát szaporítaná, békén türi az ilyen embertelenségeket, amilyen a csángók munkaerejének pancsovai kizsákmányolása is.

— **A szentesi iparos ifjak képző és segélyező együletének a felszabadult iparos ifjak munkakiállítására rendezésére kiküldött végrehajtó bizottsága legközelebb teszi közzé e tárgyban a felhívást. Addig is szolgáljon tájékoztató, hogy a kiállítás folyó év augusztus 20-án tartatik meg. Szükséges, hogy a kiállításban részt venni szándékozó ifjak ebbeli szándékukat június elsőjéig jelentsék be az elnökségnek.**

— **Eljegyzés.** Sebosi Ferenc, a szentesi takarékpénztár hivatalnok, husvét másodnapján tartotta eljegyzését Kecskeméti özv. Monostory Kovács Antalné szül. Bánhidly Emilia kedves leányával, Emmikével.

— **Iparkepesítés.** Városunk egyik köztisztelőben álló polgárának, Dudai Bálintnak fia, Dudai János, ki ez időszerint a fővárosban mint munkavezető van alkalmazva, a f. hó 9-én a budapesti kőműves- és bőrárgemesterek taugai bizottsága előtt fényes sikerrel vizsgázott és képesítést nyert az ácsmesterrege. Midőn sok szerencsét kívánunk fiatal földimunka sikeres előhaladásához, egyúttal megemlítjük, hogy azok, kik netalan valami szakkérdésben hozzá akarnak fordulni, levelben felkereshetik őt Budapesten, Bokréta utcai 20. szám alatti lakásán.

5 **Mit kell tavaszkor tennünk?** Mindazonk, a kik sürüvük s ennek fojtán birkütesekben, vértelialsban melire s főre, szédülési rohamokban, szivdobogásban, bágyadságban stb. szenvednek; nem kellene eimulasztaniok testöknek friss, jó egészségben föntartást a tavaszi tisztító kúra által, mely alig kerül pár krajcár napi költségbe. Erre nézve használjuk föl a legjobb szert, **Bandt Richard** gyógyszerész svájci labdacsin (egy doboz ára 70 kr s a gyógyszerárakban kapható) de bevásárlásuk különösen ügyelni kell **Brandt Richard** nevaláírására s a keresztnevű azonosságára.

(34) **Nincs nézeteltérés** az orvosok között se többé abban, hogy a rheuma a vérben levő savak következménye és hogy ez a savtartalom a vese és máj szervi működésének megzavarása folytán képtelen kiválni a vérből. Tény tehát hogy a rheuma csak abban az esetben gyógyítható, ha okait eltávolítottuk, azaz ha a vesék és a máj egészséges működése helyre állítottuk. Ez természetesen csak oly gyógyszer segítségével lehetséges, a melynek összeállítása szorosan tudományos alapon nyugszik és a melynek az a speciális tulajdonsága van, hogy a veséket és a májat rendszeres működésre kényszeríti. Ily gyógyszer a **Warner-féle Safe Cura**, a mely által már sok szenvedő beteg nyerte vissza egészségét.

Warner Safe Cur-je palackonként 2 frtjával kapható az ismert gyógyszerárakban. Főraktár a Megváltó gyógyszerárban, Pozsonyban és Török József gyógyszerárban Budapesten.

Weisse Seidenstoffe von 60 kr.
bis fl. 11.45 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 150 versch. Qual.) — vers. roben- und stückerweise port. u. zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 2

MEGHÍVÓ.

A Csongrádvármegye székházának dísztermében rendezett csoportos háziiparkállításnak folyó évi április 20-án, vasárnap d. e. 10 órakor leendő ünnepélyes megnyitására Szentes város és vidékének nagyérdemű közönségét tisztelettel meghívja a szentesi jótékony nőegylet elnöksége.

Szentes, 1890. április 17.

Kiss Zsigmondné, nőegyleti elnök, Nyári László, titkár.

Irodalom.

„**Lelki Gyógytár.**“ Maller Ernő Mária linci püspök ly című népies vallásos művet fordította magyarra Várady Lipót Árpád és közrebocsátotta azt, hogy a hitben tévelygőket megerősítse és lelküknek gyógyírt adjon a lelki betegségek ellen. A fiatal fordító csanád egyházmegyei áldozó és a temesvári szeminárium tanára. Kinek ez irodalmi működéséről annál örömebb emlékezzünk meg, mert szentesi fi és fia Várady Lajos gyógyszerésznek. A fordítás magyaros és népies. A csinosan kiállított kötet ára 20 kr. és minden könyvkereskedésben kapható.

„**A Hét**“ Kiss József előkelő hetilapjának legutóbbi száma azt a nehéz kérdést igyekszik megoldani: hogyan lehet egy heti lapnak bő szépirodalmi tartalom mellett egyszerűsággal actualisnak is lenni? Nos, az előtűnik fekvő szám e kérdést jelesül oldotta meg. A hét társadalmi, művészi, irodalmi, sőt részben politikai eseményeit épp oly alapos, mint a milyen kellemes cikkek méltatják. A főváros tavaszáról, az utca szezonjáról egy ismert írónk fest színes képet. A rajongó német császár drámájának legjobb momentumaival egy magyar születésű kitaláló német publicista foglalkozik. Dolgozatokat látunk e számban a nagy király emlékeiről, Zola új regényéről, a színlelt heteről, a műcsarnokbeli „Phryné”-ről és még nem egy actualis tárgyról. Mindezek mellett a szépirodalmi tartalom is fölöttébb bőséges. A magyar elbeszélő irodalomban oly hamar tért foglalt Herceg Eerec legjobb munkája az, a melyet itt olvashat a közönség. A legbiresebb olasz elbeszélőnek — Vergának — Tóth Béla által fordított novellája komor szépségével hat. Az Apáthy István apróságai poetikusan szépek. Verseket Abrányi Emil és Temérdek irtak e számban.

A füzetet Szemere Atilla érdekes képei díszíti.

A Hét előfizetési ára egész évre 10 forint, félre 5 forint, negyedévre 2 frt 50 kr.

Kívánatra mutatványszámokat készítségül küld a kiadóhivatal: Budapest, Akadémia utca 4. szám.

KÖZGAZDASÁG.

A **vetések állása.** A földmívelési minisztériumhoz f. hó 1—14-ig beérkezett hivatalos tudósítások szerint, a Tisza jobb oldalán a vetések általában igen jól fejlődnek, a buza, rozs és árpa kitűnően állnak; csak repce gyenge, mitűn ennek a februári fagyok ártottak, és Borsodmegyében a fekete hernyók pusztították. A Tisza bal oldalán a vetemények igen szépen fejlődtek, kivéven Szabolcs és Biharmegyékét, melyekben a szárazság kártékonyan hatott, Békésmegyében fergek rongálták a búzát. Repce Hajdamegyében sokat szenvedett a fagytól és most úgy ott, mint Békés, Bihar- és Szatmármegyékben, hernyók pusztítják. A Tisza és Maros között a lanyha tavaszi idő után eső volt. A vetések mindenütt jól állnak, kivéve a repcét; mely helyenkint gyengébb, mitűn a fagyok alatt szenvedett és a fergek is pusztítottak benne. Erdélyben igen szépek a vetések és szép reményekre jogosítanak.

Gazdászati és üzleti értesítés.

Szentes, 1890. április 19.

A határ nagyobb részében voltak jó esők, mely általában igen szükséges volt őszi és tavaszi vetéseinkre. Az őszi

buza különösen kitűnően áll, a repce vetés nagyobb részét pedig megette a hernyó, tavaszi árpa és zab vetéseink a koraiak jók, a késeiek pedig vigályosan kelnek, kukorica vetése vége felé jár.

Tavaszi országos vásárunk igen szép idő mellett vette kezdetét, mai nap a jószág vásárral. Hajtottak is nagymennyiségben lovat, szarvas marhát, de különösen sertést, és kevés juhot.

Az alábbirt árakat jegyezhetjük: Ökör párja 140—200 frt, fiastehén dbja 50—90 frtig, meddő marha vágni való dbja 35—50 frt.

Rugott borjúk párja 30—40 frt. Hizott sertés klója 38 kr.

Sovány sertés 2—3 éves párja 48 55 frt. Egy éves, párja 30—40 frt.

Fias juh párja 18 frt.

Vágó juh párja 14—16 frt.

Szalonnából nagy volt a kínálat mmja 40—41 frt.

Apróságok: lúd párja 3 frt 50 kr. — kappan párja 1 frt 20 kr. 1 frt 50 kr. — Csirke párta 40—70 kr.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Matéffy Ferenc.

Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Legjobb kézi-harmonikák

1 2 és 3 sor billentyűvel.

Haugvesseny-harmonika saját találmányú acélhangokkal és bőrfüvel, valamint mindenféle **zeneszközök**, hegedűk, citerák, fűtők, klarinettek, trombiták, zenélő szenelek, szájharmónikák, okkariánák, verlik, arisztonok, madárverlik, zenélő albumok, sörös és boros poharak stb. kaphatók

TRIMMEL N. JÁNOS,
harmonika gyárban, Bécs V11,
Kaiserstrasse 74. 30—31

Árjegyzékek harmonikákról vagy egyéb zeneszkoökröl ingyen és bérmentve kaphatók.

Öltözék-szövetek

Pervien és doszking a magas papság részére.

szabályzat szerinti szövetek a cs. és kir. hivatali egyenruhák, veteránok, tüzők, tornaegyletek és inas egyenruhák részére.

Billiárd és játékszal szövetek, Lóden, vízhatlan vadászakabtokhoz, mosósövetek, utazó pledek 4 frtól 12 frtig stb. Mindez sokkalk jätányosabban, mint bárhol és csak a legjobb, kitűnő minőségben.

Stykarovszky Janos Brünnebn.
Austria-Magyarország legnagyobb póztö-raktára. Minták bérmentve. A t. szabványos urak részére a legkezelebb megrendelések portmentesek. 200,000 fros állandó raktár és viágforgalmi üzletem mellett önkényit érthető, hogy sok maradék halmozódik föl és minthogy ezekből lehetetlen miniat küldönnem, ily nem tetsző maradék rendelési yeket visszaveszem, becséretem, vagy a puzt küldöm vissza. A szin. hosszasság és ár megnevezése az ily maradékok megrendelésénél föltétlenül szükséges.

Levelezés német, magyar, cseh, longyal, olasz és francia nyelven. 20—10

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen teszerelhető háziasz megelépné gyors gyógyulást szerzett. „A Betegbarát” című kis irattal még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszab, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulást állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadottéte Lipcsében ingyen megkölés.

Szánthó János

6-5

Rövid használat után nélkülözhetlen fogtisztítószer.

A fogak szépsége

Uj amerikai
GLYCERIN-FOG-CREME
(orvosrendőrlleg megvizsgálva)**KALODONT**SARG F. A. FIA
és TÁRSAKapható minden gyógyszerárban és illatszertekereskedésben.
52-56 Darabja 35 kr.

Szentesen kapható id. Várady Lajos gyógyszerárban.

SCHLICK-féle Vasöntöde és gépgyár
részevnytársaság Budapestben.

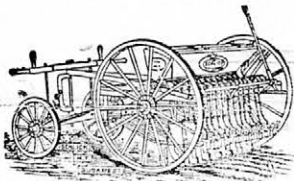
Gyár és irodák:

Városi iroda és raktár:

VI., külső váci-út 1895. 99. sz.

VI., Podmaniczky-útcza 14. sz.

Ajánlja kitűnő és szállár szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:

SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasú ekéités szabadalm. mélyítő ekéit,
mélyítő ekéit övezetekkel, eredeti
Schlick és Vidats-féle**egyvasú ekéit,**talajmivető eszközeit, boro-
mált és rögtörő hengereit.**Schlick-féle szab. „Haladás” sorbavető gépeit.**Sorbavető gépek, többvasú
ékekre alkalmazható
tengeri- és réz-á-űltető
készülékek. Készletben van-
nak továbbá: gőz- és jérgány-
esőplő készülékek, gabonatisztító
rosták (Baker és Vidats rend-
szere), takarmánykészítő gépek,
tengeri morzsolók és darálók,
órlómalmok és olajmalmok beren-
dezések.**Eredeti amerikai kévelő és marokrakó arató gépek**
és fűkaszázó gépek.**Legjutányosabb árak. Előnyös fizetési feltételek.***Arjegyzékek kicélnatra ingyen s bérmentve.*JEGYZET. Van szerencsénk ezenen t. e. üzletbarátaink becses tudomá-
sára hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky-útcza 14. sz. alatt lévő iro-
dánk legnagyobb részét a külső váci úton lévő gyártelepünkre helyez-
tük át, mindazonáltal ezen irodái helyiségünkben t. üzletbarátaink ké-
nyelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyan-
ótt építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

18-5

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár
részevnytársaság igazgatósága.

860. a. n. 890.

Hirdetmény.Az 1890. évi **tőkekamatadó** kivetési
lajstrom alóliht hivatalnál f. évi április
hó 20—27-ig, 8 napon át, oly figyel-
meztetéssel tétetik ki közszemlére, hogy
mindazok, kiknek kamatozó tőkéjük van,
ezen lajstromot megtekintsék és netáni
felszólalásaikkal, és pedig:a) azon adózók, kik az ezuttal ki-
vetett adóval már a mult évben is meg-
róva voltak a lajstrom kitételének nap-
jától;b) azon adózók pedig, kik az most
kivetett adó nemmel először rovatnak meg,
az adó tartozásainak az adókönyvecskébe
történt bejegyzést követő 15 nap alatt
a városi adóhivatalnál benyújthatják.

Városi adóhivatal.

Szentes, 1890. április hó 18.

TÓTH KÁLMÁN,
adóügyi tanácsnok.I. t. kurcaparti 10-ik sz. háza, melynek **elsőrendű asztali**
csemege szőlőve! szépen berendezett kertje van — szabad
kézből jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett
eladó, értekezhetni lehet a tulajdonossal.**Üzlethelyiség változtatás.**Alulírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű kö-
zönséget, hogy a **Dobrai Sándor** kereskedő ur házá-
ban **6 év óta fennálló****férfiszabó üzletemet**

saját házamba (I. t. 541. sz. a. a. vasártéren) tettem át.

Amidőn ezt az úri és gazdalkodó közönség tudomá-
sára hozom, ugyanez alkalommal van szerencsém
azt is tudatni, hogy**bel- és külföldi mindennemű szövetek-
ből férfi öltönyök megrendelhetők**s munkadíjjal egy öltözet készítéseért az öltözet minő-
ségéhez képest **5. 6 és 7 frtot** számítok.A nagyérdemű közönség irántam tanúsított eddigi
pártfogását megköszönve és azt továbbra is kérve,
maradtam

Szentes, 1890. március 2. tisztelettel

Solti Ferencz
férfiszabó.**Vizsgáljatek meg mindent s a legjobbát válasszátok.**Ezerszeresen kipróbált s orvosi tekintélyek és számos magános
bizonyítványokkal kitüntetett készítmények:**Dr. Miller mohnóvén** névű, meglepő hatású köhögés, rekedtség-
nél; torokfájás, nyálkásodás, kezdő tüdőgyulladás és egyáltalán a lég-
zőszervek minden gyulladásánál. Tegyeiben gyermekek és felnőttek szá-
mara. Ely tégely ára 50 kr.**Dr. Miller göres övöbalsama** Ezen balsam edlzerű és ajálat-
tos gyomorjajás és gyomor-göres, gyomor-hurut, gyomordaganat, hányás,
hasmenés, felfúvódás esetében, köhögés fájdalománál az eredmény
csaknem rögtöni. Továbbá minden hosszadalmas és kimerítő betegség
után, amennyiben az emésztést nagyban előmozdítja. Ezen kitűnő szer-
nek különösen fauhelyen egyetlen háztartásban sem kellene hiányoz-
nia. Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Fél üveg 80 kr. o. é.**MILLER tyukszem-balsama.**Csalhatan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalmas bőrkemé-
nyedések ellen.Kitűnő hatása folytán ezen szer napról-napra növekvő kereslet-
nek és elterjedésnek örvend.Netalán előfordulható határ nélküli utánzásoktól való megóvás
végett keretük mindenki, csakis **Miller tyukszem-balsamát** kérni.Ara egy skatulyában lévő üvegesnek használati utasítással együtt
60 kr. o. érték.

15-11

Szentesen valódián kaphatók:

ROBICZK GÁBOR, fűszerkereskedő úrnál.Hazánk legkitűnőbb savanyúvize a
Mohai STEFANIA Forrás

Tiszta, igen szénsavdús, kellemes ízű és olcsó.

Borral vegyítve a pezsgőhöz hasonló italt
szolgáltató.Elismert kitűnő gyógyhatással bir a lélegzési-, emésztési-
és vizezőszervek hurutos bántalmainál, a gyermek görvély-
és angol kórjánál.**Főraktár: BURJÁN JÓZSEF úrnál.**

5-2